

NGƯỜI BẠN ĐỒNG VIỆN

Nguyễn Văn Sâm

Sáng nay trong không khí lạnh lạnh của trời chớm đông, tự dưng tôi thoáng nghĩ: ‘Trời này thì buồn chết, ai có chuyện buồn càng dễ hiu hắt nao nao hơn’, không hiểu sao tôi thấy mình như nôn nóng trong bụng. Tôi lái xe đến tiệm bánh mì Nguyễn Ngọc, nơi thường gặp nhóm bạn mình đầu nhiều khi không hẹn hò. Có thể nơi đây người chủ nhân có khuôn mặt xương xương dễ thân thiện, có thể nơi đây bánh mì nóng dòn ngon mang khí vị quê nhà của bánh mì Bưu Điện, Thanh Bạch trước ngày mất nước và cũng có thể tôi đang đợi ai đó ở chỗ này.

Ông Nguyễn Văn Nam, (người hùng của đồng hương hải ngoại, dám tranh đấu chống KKK ở một vùng biển đầy người đánh cá da trắng cách đây 30 năm) bước ủa vào. Khuôn mặt ông không vui như bình thường. Bộ quần áo đặc biệt của quân nhân làm việc chung sự...

Vậy là có người nào đó đã ra đi, lá quốc kỳ đã phủ kín quan tài, tuy ấm chút lòng người quá cố nhưng không đủ phủ những đau buồn mất mát của người ở lại. Tôi nghĩ mau trong trí.

“Mới đi đưa đám Bác sĩ Trịnh Quang Vinh về!”

Tôi thốt lên tiếng lớn, không kèm thúc sự thảng thốt giữa nơi đông người: ‘Trời ơi!’ Chúng tôi ngó nhau, im lặng thần thờ gần một phút. ‘Phải! Bác Sĩ Trịnh Quang Vinh!’

‘Tội nghiệp quá bạn của tôi mà, bây giờ quàng ở đâu, tôi phải đến thăm mới được.’

‘Xong hết rồi, mới thiêu xác xong, nhà quàng Vĩnh Phước, chúng tôi đã làm lễ phủ quốc kỳ cho ông ấy theo nghi lễ của một sĩ quan QLVNCH.’

Vậy là hết, người bạn đồng viện của tôi ngày xưa đã ra đi, thật sự ra đi. Thiêu rồi thì còn gì nữa đâu. Cát bụi đã hoàn toàn trở về với cát bụi. Chậm chân, tin trể tôi không được đến chào tiễn biệt anh. Xin hương hồn anh thông cảm cho người ở xa.

Tôi nói với ông Nam như nói với mình: ‘Vinh nó dễ thương lắm, hiền lành và tử tế. Tôi không biết nói sao cho hết nỗi buồn mất bạn này.’

Tôi trở về chỗ ngồi của mình mà nghe lòng trĩu nặng mối sầu thương cảm, cái lạnh chớm đông càng khiến lòng tôi thêm tê tái. Sự linh cảm thật kỳ dị trong buổi sáng này.

1966. Ủy Ban Lãnh Đạo Quốc Gia do Trung Tướng Nguyễn Văn Thiệu làm Chủ Tịch và Ủy Ban Hành Pháp Trung Ương do Thiếu Tướng Nguyễn Cao Kỳ làm Chủ Tịch, tổ chức bầu cử Quốc Hội Lập Hiến để viết hiến pháp cho chế độ Đệ Nhị Cộng Hòa. Người bạn đồng viện cùng đơn vị với tôi, đơn vị 2 đô thành Sài Gòn là Bác Sĩ Trịnh Quang Vinh. Cùng đơn vị nên ngồi cùng chung dãy ghế. Tôi còn nhớ, bên phải tôi là ông Trần văn Văn, ông này ngồi kế bên cụ Phan Khắc Sửu. Bên trái tôi là Lý Quý Chung, kế đến là Trịnh Quang Vinh. Vinh gây ấn tượng với tôi ngay từ những buổi họp đầu tiên vì dáng người của anh, hơi thấp, chắc nịch và đen, nói giọng Bắc, trong khi tất cả năm người cùng đơn vị đều là người Nam – Triệu Sơn Hoạch, người Việt gốc Hoa, nói giọng Nam – Vinh ít phát biểu, nhưng khi cần lên diễn đàn thì anh từ tốn. Sinh hoạt giao tế anh chiếm cảm tình của người trước mặt bằng nụ cười thân thiện. Là Bác Sĩ quân y, ra trường

cũng độ 5, 6 năm gì rồi cho nên đời sống anh đã ổn định. Anh đi họp bằng cái xe hơi loại nhỏ đẹp, có hình dáng như xe đua, màu thật bắt mắt, tôi đi họp trên chiếc Solex cà tàng. Vậy mà chúng tôi thân thiện nhau ngay, tuy không cùng chung nhóm.

Rồi Quốc Hội Lập Hiến hết nhiệm kỳ, những người đắc cử vào Thượng Viện hay Hạ Viện tiếp tục con đường chánh trị của mình, những người không ứng cử nữa, như Vinh, hay thất cử như tôi, trở về với nghề nghiệp mình. Tôi về dạy ở trường Pétrus Ký, rồi lên Đại Học Văn Khoa, Vinh làm Giám Đốc cơ quan nghiên cứu bệnh nhiệt đới, trụ sở ở góc Trần Hưng Đạo và Nguyễn Biểu Sài Gòn. Nhớ một hai lần ghé thăm Vinh ở văn phòng, hỏi sao không ứng cử nữa, Vinh cười hiền, moi chỉ muốn giải ngũ thôi, cho nên ứng cử kỳ rồi.

Vậy đó, Vinh thiệt thà nói hết ý mình, không có nhiều tham vọng để bị cuốn hút vào dòng thác chính trường. Tôi ôm hoài bão ngất trời nhưng cánh tay ngắn nên đành bỏ ý định ứng cử sau hai lần thất bại..

1980. Tình cờ tôi thấy phòng mạch Bác Sĩ Trịnh Quang Vinh trên đường Milam, Houston. Tôi tự hỏi mình có nên ghé vào không. Trước kia là bạn đồng viện, mỗi lần lên diễn đàn đều có câu kính thưa các bạn đồng viện sau khi kính thưa ông chủ tịch. Bây giờ người bạn đồng viện cũ là bác sĩ, còn mình chân ướt chân ráo mới ra khỏi trại tỵ nạn một vài tháng, nét phong trần nghèo khổ của những năm ăn bo-bo còn hằn ghi trên gương mặt.

‘Thưa bác ghi tên vào sổ.’ Cô thư ký văn phòng nhìn tôi lơ đãng, trong ánh mắt cô không có sự hiện diện của tôi, cô nói vì thói quen nghề nghiệp hằng ngày, thế thôi.

Tôi ngập ngừng: ‘Tôi không khám bệnh, tôi đến thăm Bác Sĩ Trịnh Quang Vinh. Chúng tôi từng là bạn với nhau.’

‘Xin bác cho tên, tôi vào báo Bác sĩ.’

Vậy là tôi vào gặp người bạn đồng viện ngày xưa trong khi ở phòng đợi còn nhiều người bệnh đang chờ. Anh mập hơn, vui hơn, bệ vệ sau cái bàn giấy thiết lớn, tràn ngập hồ sơ bệnh lý và vài dụng cụ y khoa.

Chúng tôi phá tan được cái băng lạnh ngăn cách của thời gian và của vị thế hai người khi Vinh bước ra khỏi bàn giấy hăm hở bắt tay chào: ‘Sâm đây à, khỏe không toi, đến Mỹ lâu chưa? Bây giờ ở đâu?’ Những câu hỏi quan tâm đến hoàn cảnh làm tôi cảm động và bất nhịp được sự thân thiện ngay. Tôi quan sát căn phòng và thấy bạn đồng viện xưa của mình vẫn vui vẻ dẫu bận rộn với công việc của phòng mạch. Qua câu chuyện, tôi được biết cùng trong Quốc Hội Lập Hiến ở đây hiện giờ còn có Vũ Ban, của đơn vị Gia Định, giờ là Bác sĩ Giám Đốc thẩm mỹ viện Bích Ngọc, Nguyễn Duy Cung, cũng của đơn vị Gia Định, đang học lại để thi bằng hành nghề bác sĩ, Nguyễn Văn Ngải, của đơn vị ... đang làm thương mại gì đó cũng khá.

Tôi nhìn lại mình, 4 đứa con nhỏ dại, người vợ còn phải đi học lại một thời gian dài, chân thầy giáo của mình chỉ là tạm bợ vì còn cần phải qua nhiều bước nữa mới được lấy bằng hành nghề. Hình như Vinh thấy sự ái ngại của tôi, anh nhắc đi nhắc lại rằng đừng nghĩ gì cả, khi nào rảnh cứ ghé chơi, bây giờ để moi khám sức khỏe cho toi coi có bị bệnh gì không.

Và Vinh đã khám tận tình, như một bác sĩ yêu nghề, có lương tâm. Đưa tôi ra về, Vinh dẫn đến giới thiệu với vợ anh. Chị Vinh cũng thân thiện, nụ cười tươi và hiền hậu như hơn ba thập niên trước khi chào người bạn đồng viện của chồng mình. Tôi hỏi chị cô con gái sanh thời Quốc Hội Lập Hiến bây giờ ra sao, tôi cười: Lúc đó chúng tôi cũng

sanh một đứa con trai, định đặt tên là Nguyễn văn Lập Hiến nhưng gia đình không đồng ý. Thời đó có vài lần hai bà bầu đã gặp nhau.

Tôi ở xa, không liên lạc nhiều với Vinh, thỉnh thoảng ghé thăm phòng mạch của bạn, rủ nhau đi ăn, cười vui chuyện nay, ngậm ngùi chuyện xưa, băng khuâng kẻ mất người còn. Quốc Hội Lập Hiến 117 đồng viện giờ liên lạc được không đầy chục người mà quá khứ chênh lệch, hiện tại thì chân trời góc biển, tương lai ước vọng khác biệt, không thể thân tình. Ai lo chuyện nấy, gặp lại chẳng chỉ còn là chào hỏi xã giao qua loa. Có lần Vinh trầm ngâm nói với tôi: ‘Toa đi đúng đường, toa sướng lắm’. Tôi ngạc nhiên ‘gì mà sướng, ông hái ra tiền, tôi dạy học chỉ đủ ăn qua ngày, không đói là may’. Vinh cười gật gù: ‘Toa biết đi đúng đường là sao không? Là viết lách theo kiểu của toa lâu nay. Làm theo sở thích của mình mà cảm thấy có ích lợi về lâu về dài. Tiền thì rồi cũng hết, tác phẩm lúc nào nó cũng ở đó, là của mình.’

Cái ông bác sĩ này! Lại nói chuyện văn chương.

Rồi cuộc sống bốn ba khiến tôi rời Houston, chuyện này nợ của đã bó chân mình ở lì nơi làm việc, ít liên lạc với bạn bè, kể cả Vinh. Lần gặp nhau cuối cùng nghe Vinh hăm hở cười vui khoe: ‘Moa lúc này khỏe lắm, mỡ tim xong rồi cả năm nay, lại tập ca theo máy Karaoke, lấy hơi dài nên càng khỏe hơn.’ Tôi chúc mừng bạn mình, vui với cái vui của bạn. Chắc là trước khi mổ Vinh đã bắn khoản nhiều về căn bệnh nên sau khi mổ mới vui như vậy. Cũng đúng thôi, đó là cuộc đời, mười người như một. Tôi an ủi bạn: Luật Tạo Hóa khiến cho ai cũng có tuổi già. Càng già thân thể mình càng ‘chương’(tôi bắt chước từ này của nhà văn Mai Thảo) sanh ra đủ thứ. Mình trị từ từ cái chương của nó.

Lần đó là lần tôi nhìn bạn đồng viện của tôi vui thiệt vui, khuôn mặt anh trông rạng rỡ, phấn chấn... Và lần đó cũng là lần chia tay mãi mãi của chúng tôi.

Thời gian như mây bay mau, ba bốn năm qua cái vèo. Người bạn đồng viện dễ thương của tôi đã không còn nữa. Tôi trách mình vô tình, có thể đến thăm hay gọi điện thoại cho bạn được mà bấy lâu nay đã không làm, bây giờ thì quá trễ...

Thôi chào anh bạn:

*Hơn bảy mươi năm thoáng trôi qua,
Vết chân để lại là đà hư không.
Cuộc trần mộng huyễn trắng-sông,
Sống đời đáng sống: chạm-lòng nhân sinh.*

Bạn đã chạm lòng tôi bằng nụ cười của bạn và những đối xử chí tình dầu rằng mình gặp nhau cũng chẳng nhiều nhỏ gì. Nhưng nhằm nhò gì ba cái lẻ tẻ đó: Quân tử tương giao mà!

Mùa đông Texas 2009

Nguyễn Văn Sâm